

SAMPLE PAPER
MID TERM 2023-24
Sanskrit
CLASS VII

Time: 2.5 Hrs

M.M: 60

प्रश्न-1 नीचे लिखे गद्यांश को पढ़ कर उत्तर दें ।

5

“इदम् एकम् उद्यानम् अस्ति । उद्यानं विशालं सुन्दरं च अस्ति! सर्वत्र वृक्षाः सन्ति! वृक्षेषु कोकिलाः कूजन्ति ! वृक्षेषु फलानि अपि सन्ति ! अहम् सायं मित्रैः सह अत्र आगच्छामि ! वयं तीव्रं धावामः क्रीडामःच !अनेकाः महिलाः भ्रमणाय आगच्छन्ति ! उद्याने पुष्पाणि अपि सन्ति !

एक शब्द में उत्तर दें!

- 1) किम् सुन्दरम् अस्ति ? {विद्यालयं / गृहम्/ उद्यानं }
- 2) वृक्षेषु के कूजन्ति ? {वृक्षाः / कोकिलाः / महिलाः }

पूर्ण वाक्य में उत्तर दें

- 3) अनेकाः महिलाः किमर्थम् आगच्छन्ति?

व्याकरण -

- 4) एक अव्यय शब्द छांटकर कर लिखो ?
- 5) 'असुन्दरम्' का विलोम शब्द लिखो ? 5

प्रश्न-2 नीचे दिए गए चित्र को देखकर मञ्जूषा के शब्दों से संस्कृत में पाँच वाक्य लिखिए । 5

1.

(मञ्जूषा - देवालयं , जनाः , वन्दना , स्तुतिम् , भिक्षुकः , महिले , नरौ , वृक्षः , विशालः)

प्रश्न-3 संस्कृत में अनुवाद करो-

5

- क) तुम सब जाते हो ।
- ख) वे दोनों पढ़ती हैं।
- ग) बच्चे खेलते हैं।
- घ) हम सब खाते हैं ।
- ङ) वह विद्यालय गया ।

प्रश्न-4 दिए गए शब्दों से संवाद पूरा करिए ।

5

काकः - त्वं कः असि?

पिकः - अहं पिकः अस्मि।

काकः - त्वं किं करोषि?

पिकः - अहं _____।

काकः - त्वं कुत्र कूजसि?

पिकः - अहं _____ कूजामि।

काकः - त्वम् अपि कृष्णः अहमपि कृष्णः। अत्र कः _____?

पिकः - भेदः प्रत्यक्षं भविष्यति।

काकः - तत् कथम्?

पिकः - अहं _____ मधुरं कूजामि। परं त्वं तु सदैव 'का-का' एव करोषि। तव ध्वनिः मधुरा नास्ति।

काकः - कथं विस्मरसि? अहं प्रतिदिनं _____ सुप्तान् जागरयामि।

मञ्जूषा - {आम्रवृक्षे, प्रातः, भेदः, वसन्तकाले, कूजामि}

प्रश्न-5 बहु विकल्पीय प्रश्न (MCQ)

1 x 15 - (15)

- 1 - 'कृष्णः' शब्द ----- है। (पुल्लिंग, स्त्रीलिंग, नपुंसकलिंग)
- 2 - 'लिखन्ति' में ----- है। (एकवचन, द्विवचन, बहुवचन)
- 3 अत्र ----- बालिका अस्ति। (एकः / एकं / एका)
- 4 नरेन्द्र ----- परिश्रमी छात्रः अस्ति ! (नर + इन्द्रः / नरा + इन्द्रः / नर + ईन्द्रः)
- 5) एषः सूर्य + उदयः ----- कालः अस्ति (सूर्योदय / सूर्योदयः / सूर्योदय)
- 6) 'प्रतिदिन' शब्द में कौनसा प्रत्यय है। (प्र / प्रति / प्रातः)
- 7) 'सु' उपसर्ग का शब्द ----- है। (स्वागतम् / सप्रिवारह / सस्मितः)
- 10 - 'अथा' शब्द का अर्थ है -----। (एक घोड़ा, दो घोड़े, अनेक घोड़े)
- 11 बालिकाः ----- (पठति / पठतः / पठन्ति)
- 12 - 'काकः' में ----- है। (एकवचन, बहुवचन, द्विवचन)
- 13 सः विद्यार्थी -----। (अस्ति / स्तः / सन्ति)
- 14 - 'गिरना' को संस्कृत में ----- कहा जाता है। (हस्, पत्, नम्)
- 15 - हसामि हसावः ----- (हसति, हसामः, हससि)

प्रश्न-6 नीचे लिखे वाक्यों को निर्देशानुसार बदलिए-

1x5=5

- 1-फलम् पतति। (बहुवचन में)
- 2-छात्राः क्रीडन्ति। (एकवचन में)
- 3-पुष्पम् विकसति। (द्विवचन में)
- 4-बालकाः पठन्ति। (एकवचन में)
- 5-सिंहः चलति। (बहुवचन में)

प्रश्न-7 नीचे लिखे गद्यांश को पढ़ कर उत्तर दें।

5

“आवाम् संगणके खेलम् अक्रीडाव। आवां पुस्तकम् अपठाम् । आवां शब्दरूपम् अपि अस्मराव । आवां गृहस्य उद्याने जलमपि अयच्छाम। पुष्पाणि दृष्ट्वा आवाम् प्रसन्नौ अभवाव । वयं वार्तालापम् अकुर्म । वयं क्रीडाक्षेत्रम् अगच्छाम ।

1. एक पद में उत्तर दीजिए।

(क) आवाम् किम् अक्रीडाव ?

(ख) वयं कुत्र अगच्छाम ?

॥ पूर्ण वाक्य में उत्तर दो-

(ग) आवाम् कदा प्रसन्नौ अभवाव ?

(घ) आवां कुत्र जलमपि अयच्छाम

व्याकरण

5- 'आवां शब्दरूपम् अपि अस्मराव' इस वाक्य में अव्यय शब्द छाँट कर लिखिए।

6- अगच्छाम' शब्द का लकार लिखिए ।

प्रश्न-8 कथा के क्रम के अनुसार वाक्यों को पुनः लिखिए । $\frac{1}{2} \times 6 - (3)$

1- भो: मन्त्रिवर! मुद्रिका ददातु।

2- अरे वीरबल! किं वदामि भो:! अद्य मम हीरकस्य मुद्रिका कुत्रापि लुप्त।

3- भवान् ! मुद्रिका कुत्र अस्थापायत् ?

4- महोदय! प्रातः काले तु भवतः अन्गुल्याम् एव आसीत्।

5- अकबरः सर्वे सभासदः च आश्चर्यं चकितः अभवन्।

6- मन्त्रि ! एतां मुद्रिकाम् कुत्रापि अनार्हितः कुरु ।

प्रश्न- 9 दिए गए शब्दों से संस्कृत वाक्य बनाकर लिखिए । $1 \times 3 - (3)$

1- अखादत

2- नराः

3- अहसताम्

प्रश्न-10 रेखांकित शब्दों के लिए दिए गए शब्दों से प्रश्न निर्माण करिए । $\frac{1}{2} \times 6 - (3)$

(i) आर्यभट्टस्य अपि विरोधः अभवत् ।

(क) कस्याः (ख) कस्य (ग) केषाम् (घ) कस्मिन्

(ii) सूर्यः पूर्वदिशायाम् उदेति।

(क) किम् (ख) कः (ग) का (घ) कम्

(iii) सूर्योऽचलः पृथिवी च चला।

(क) कः (ख) कौ (ग) का (घ) के

(iv) भारतस्य प्रथमोपग्रहस्य नाम आर्यभट्टः अस्ति?

(क) कस्याः (ख) कस्य (ग) कया (घ) केन

प्रश्न-11 परस्पर मेल करके वाक्य बनाइए ।

$\frac{1}{2} \times 4 - (2)$

क

ख

अहम्	विद्यालयम् अगच्छतम् ।
सिंहाः	आपणं अगच्छत ।
यूयम्	न अखादन् ।
युवाम्	चित्रम् अपश्यम् ।

प्रश्न-12 नीचे दिए गए धातुरूपाँ से भिन्न शब्द चुनकर लिखिए । $\frac{1}{2} \times 4 = (2)$

I- अपठम् , अरचयम् , अगच्छम् , हसन्ति ।

II- पठसि , खादसि , अस्मरः, चलसि ।

III - अपि , कपि , एव , तत्र ।

IV - सु , प्रति , आ , नम् ।

प्रश्न-13 नीचे दिए गए शब्दों का धातु , लकार, पुरुष, तथा वचन लिखिए । $1 \times 2 = (2)$

धातु लकार पुरुष वचन

1- अहसत

2- पास्यामः